

Către: **Dlui Sergiu GAIBU, Ministru, Ministerul Economiei**

Nr. 17/22-EC din 22 aprilie 2022

Ref: Avizare repetată proiectul definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (legea practicilor comerciale neloiale), număr unic 27/ME/2022

Stimate dle Ministru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul demersului Ministerului Economiei Nr. 06/2 - 1020 din 08.04.2020 cu privire la avizarea repetată a proiectului definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (legea practicilor comerciale neloiale).

Urmare a analizei efectuate de membrii EBA dorim să salutăm excluderea prevederii articolului 21¹, cu privire la expunerea pe raft a produselor alimentare provenite din lanțul alimentar scurt în proporție de cel puțin 50% din lungimea liniară a raftului comercial. Totodată dorim să evidențiem doar câteva prevederi alarmante, care nu sunt reflectate în Directiva 633, și care ar contravine cadrului normativ național, cât și principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional:

1. Articolul 2116 Practici comerciale neloiale este rupt din contextul directivei 633, fiind aplicabil tuturor subiecților comercianților (inclusiv foarte mici) și furnizorilor (inclusiv mari, cu o putere de negociere impunătoare). Excepția din al (13) „Prevederile prezentului articol nu se aplică în cazul comerțului ambulant cu excepția cazului în care venitul din vânzări a comerciantului ambulant pentru o perioadă fiscală depășește 1 200 000 lei” este una formală și nu reflectă absolut scopul urmărit de Directiva 633 și declarat de proiectul legii. Acest fapt va crea obstacole și probleme majore comercianților mici și mijlocii, inclusiv din mediul rural, riscând să devină ținta unor presiuni comerciale noi din partea furnizorilor mari și a unor verificări și controale, conform prevederilor din proiectului. În consecință, aceasta creează riscul concentrării accelerate a sectorului de retail alimentar, falimentarea micilor comercianți și, în cazuri extreme, întreruperea comerțului organizat cu produse alimentare în localitățile în care nu există comercianți mari.

2. Obligarea listării (art. 21/16 al 1 (s), al 8,10,12) este egala cu obligarea încheierii unui contract. Este una din cele mai îngrijorătoare norme, deoarece intra în conflict cu norme generale ale dreptului civil, cât și cu normele care interzic abuzul de poziție dominantă prin refuzul neîntemeiat de a contracta, prevăzute de art. 11 din Legea concurenței. Prin urmare aceleași fapte vor putea fi dublu calificate și sancționate, atât ca practici anticoncurențiale, cât și ca practici comerciale neloiale. Astfel de reglementări încalcă principiul oportunității prevăzut de art. 3al 1lit d) din Legea nr. 100/2017, întrucât acestea prevăd dubla răspundere pentru una și aceeași faptă și aplicarea neuniformă a legii. Consiliul Concurenței în avizul său din 14.03.2021 nr. DJ -06/91-339 a atenționat despre această incompatibilitate cu normele Legii Concurenței, dar soluția prevăzută în proiect prin substituirea autorității de control din Consiliul Concurenței în ANSA, fapt care nu va soluționa nicidecum caducitatea în sine a normei.

Impunerea unei asemenea obligații comercianților care nu dețin poziție dominantă reprezintă o încălcare a libertății contractuale, și o ingerință inadmisibilă a statului în activitatea de întreprinzător și din start pot fi considerate anticonstituționale.

Prin prevederea din art. 2116 alin. (8) din Proiect, conform căreia listarea va cuprinde întreaga gamă de produse din ofertă, furnizorii vor avea temei legal să impună listarea unor produse necompetitive sub aspectul calității sau prețului.

De asemenea, impunerea unui mecanism de confirmare a motivului de refuz la listare, după cum este prevăzut în art. 2116 alin. (12) din Proiect reprezintă o măsură administrativă excesivă, care contravine principiilor de reglementare a activității de întreprinzător. Conform art. 15 din Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235/2006, activitatea autorității administrației publice și/sau altor instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control în relațiile cu întreprinzătorii trebuie să fie proporțională asigurării intereselor societății și protecției drepturilor întreprinzătorilor. Autoritățile administrației publice și/sau alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și control nu vor întreprinde acțiuni în exces necesităților atingerii scopurilor societății.

Mai mult, în cazul adoptării unor astfel de prevederi, efectul poate să fie unul invers celui propus, și anume consolidarea pe piața producătorilor/furnizorilor mari, care au o gamă vastă de produse și îngreunarea accesării producătorilor mici, cu o gamă mai puțin variată de produse sau celor care abia s-au lansat cu produse noi (necunoscute pentru consumatori). În consecință, corelația dintre cerere și oferta întotdeauna va prevala și atât comercianții, cât și producătorii își vor organiza procese și politicile interne reieșind din această corelație, iar suprareglementarea artificială poate aduce la denaturarea concurenței, prin consolidarea și mai mare a unor jucători și/sau la creșterea prețurilor pentru consumator, ca urmare a aplicării unor astfel de suprareglementări.

Aceste norme urmează să fie excluse din proiect, iar refuzul de a contracta să fie reglementat conform normelor prevăzute de Codul civil și Legea concurenței, care oferă protecție suficientă atât pentru participanții la raporturi juridice, cât și pentru economie în general.

3. Modificarea articolului 21 15 și anume suplinirea punctului de mai jos:

„(7) Pentru produsele agricole și alimentare menționate la alin. (2)-(4) furnizorul va transmite cumpărătorului facturi fiscale separate în termen de cel mult 3 zile calendaristice de la data furnizării produselor, în caz contrar, scadența spre plată se va calcula din data recepționării facturii fiscale.”

Potrivit prevederilor ordinului Ministerului Finanțelor nr 65/2019, Avizul de însoțire a mărfii se întocmește cu scopul însoțirii mărfii pe parcursul transportării de la furnizor spre cumpărător și stă la baza întocmirii facturii fiscale – document primar cu regim special, care confirmă dreptul înstrăinării mărfurilor cu transmiterea dreptului de proprietate. Factura fiscală se întocmește în baza avizelor de însoțire a mărfii, întocmite pe parcursul zilei, deoarece în contabilitate, în cazul în care nu există factură fiscală, atât furnizorul cât și cumpărătorul nu vor înregistra tranzacția aferentă livrării (înstrăinării) mărfurilor. Astfel spus, avizul de însoțire a mărfii nu da dreptul furnizorului să scoată marfa din gestiune, iar cumpărătorului să o ia la evidență. Totodată, întocmirea facturii fiscale la finele zilei este impusă și de prevederile Hotărârii Guvernului nr.774/2016 „Cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante” care stipulează că la comercializarea produselor social importante persoanele juridice și fizice care practică activitate de întreprinzător sunt obligate să indice în documentele primare cu regim special (facturi fiscale) prețul de achiziție/prețul de livrare și mărimea adaosului comercial cumulativ aplicat.

Avizul de însoțire este o forma simplificată de evidență a transportării mărfii. Dreptul de proprietate asupra bunurilor procurate trece numai în baza facturii fiscale, avizul nu este un document ce confirmă acest drept. Respectiv, obligația de plată e firesc să apară după transmiterea dreptului de proprietate.

În plus, avizul de însoțire nu este un document de plată, are etaloane cantitative, etaloanele valorice de cele mai multe ori lipsesc. Dacă se impune un termen de plată este firesc ca acesta să fie stabilit de la momentul recepționării documentului de plată. În practică se pot face plăți în avans, însă acesta este un drept, nu o obligație impusa de lege.

Propunerea este să se stabilească termenul de plata din data prezentării facturii numai în cazul în care furnizorul nu a prezentat factura fiscală în termen de 3 zile din momentul recepției mărfii. Dorim să menționăm că din punct de vedere fiscal, pentru cumpărător - dreptul de trecere în cont a sumelor TVA și de deducere a cheltuielilor apare numai în baza facturii fiscale. În cazul în care furnizorul va primi plata în baza avizului de însoțire el poate fi nemotivat să mai prezinte facturile fiscale în timp util pentru cumpărător. Măsura propusă nu are ca scop limitarea sau dezavantajarea furnizorilor, ci motivarea furnizorilor să respecte practicile contabile corecte și să elibereze facturile fiscale la data livrării sau imediat după. Legea comerțului interior trebuie să apere drepturile atât a vânzătorilor cât și a cumpărătorilor.

4. art. 2116 r) *"cumpărătorul condiționează cumpărarea prin livrarea în mai mult decât una din unitățile comerciale de care dispune. Se va acorda prioritate unității comerciale celei mai apropiate de furnizor sau oricărei din unitățile negociate"* încalcă dreptul libertății contractuale a părților. Impunerea semnării unor contracte separate per fiecare unitate și livrările în acest mod, ar putea crea cheltuieli adiționale logistice și majorarea prețului pentru consumatorul final.

Rămânem la dispoziția Dvs. și mizăm pe abordarea obiectivă în suportul agenților economici din Republica Moldova.

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,

Director Executiv

Asociația Businessului European

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Ex: eugen.cozmulici@eba.md

Tel: 022 90 70 25